

המאסף

חדש תשרי תקמ"ה

שירים

דברי חכם אל זר , והוא אמון עלי
תולע , בהיטב גוית ארם אחרי מותו .

הוי הישובב על משות שן

הקיצה אם אתה ישן

יראי תולע דמי יבלע

אף בבשרי ישלח רשען .

גורל המול וזכור אהמול

זרה ידעה כ - מוך דשן ;

וביום מחר גם זאת תסחר

אל בור תחתית מן היכלי שן .

זר מה תאמר היום והמר

בראותך ה - תופת עשן .

שם תצרך , שם תשרף

נפשך אל ש - פך הדשן .

א א א א א

(ב)

אַל מִי תִפְּנֶה פִּיךָ יַעֲנֶה

בְּךָ וּדְשׁוֹנֶךָ אוֹתְךָ תִּלְשֵׁן •

שׁוּב נָא אֶל עַל זְמַן תִּתְּנֶה

כִּי אוֹתְךָ עַד בְּרָכְיוֹ יִשָּׁן •

כִּי תִרְאֶה אוֹת עַל הַבְּאוֹר •

כִּי הוּא דִשָּׁן אֶת שְׂדֵי־שָׁן

אֵיךְ לֹא תַעֲזֹר נִצְמַד לַפְּעֹז !

הַקִּיצָה אִם אֶתֶּר יִשָּׁן ;

ע . . . ל .

מכתבים שונים

א

השובה על דבר האינאקולאציאן *

באו אלי דברי המאסף / והוא מכתב כמה דברי חמודות
ונכבדות מדוברים בו / יואל יואל מדי חדש בחדשו

מחברת נעימים יקראו חזרת דורשי לשון עבר :

והבה ראה ראיתי בהחלוקה לחדש חשרי תקמ"ה כל כתובה
שם חקירה נעימה בענין אינאקולאציאן לזרעת נושנת
נקראת בלשוננו ראשג או פאקן / אם כבר הדבר לאיש
הישראלי להשתמש ברכושה הדין / או לא / והרחיב פה החכם
הכותב שם והאריך בזכות לשונו ובמסקה שפתיו עד להחם
הענין ולהשירו :

ואם

* ענין המאסף השלי חקמ"ה •

ואם לא ידעתי את החכם הכותב ההוא וגם לא שמעתי /
אות הוא ליקר גדולתו ושם תפארתו / אשר יתהללו
ויתקירו בו יקדים חברת דל"ע צו ובשכל מיליו / אשר כל
דואיס יכירו כי מבטן יקר רוח איש תנונה ילאו / ורק איש
חכם ונכון ילד את אלה :

ומי כהחכם ויבן אלה ישר דעת ודומה לב אחו אוכל לדבר
כאשר עם לבני / אשר אם דקדקי יתן לי תורה החס
אשר ישעמי / ואם שגיתי לא יבז ליקהק דברי כי אם כמשפט
חכמים ודרכיהם פועל ידיו תרצני ויורני ויתמך לי בדבריו
העריבים והנעימים אי' איפוא תלין המשוגה / למען אבין
לאשר הדבר / ויא לאור משפט ענין הזה ומועסיהו / גם
לי גם לו גם לכל מחני העצרים ישמחם ה' ויגלוס מן הדור
זו לעולם :

והנה הקשה לשאל החכם ההוא על כוגין פ"ק דחולין לאחר
הקשה שם רבא לאביי מ"ש ספק סננת' לחומר' ספק
איסור' וכו' / הרי ממקומו מוכרע דשנא ושנא שהרי באיסור
קי"ל ס"ס לקולא אפי' בכמה ריעותת וכלן גבי לפור נמי ס"ס
שהרי חף שנאמר שהי' נקוב עדן יש לספק אם מנחשים אם
משאר שרשים שאין להם ארם ואפ"ה אסרי' משום חומרא
דסננת' א"כ יש לומר בעלמא / ר"ל לענין אסור' אין חוששין
לשמא במקום נקב נקב עכ"ל שם :

ואני בעני דעתי לא אמאא מקום לקושיא הואת • לשעת
המפרשים טעם ס"ס משום רוב ודאי לק"מ דכבר
כתבו התו' פ' החולין דף ל"ו ע"ב דד"ה הא לא שיה /
למעו' דשכיח חששו / והכא נמי מעו' דשכיח הוא כדמוכח
בכמה מקומות בבבלי ובירושלמי / אשר נחשים רבים מניס
מניס שונים הי' מניס דיניהם / עד אשר אמרו בירושלמי
פ"ח דתרומות שיש מין א' נקרא שפיפון וקטן כשערה
ואם נחש כזה ניקר באצט"ה הלזה בודאי אינו ניכר לכן יש
לחוש יותר :

אבל / אין אנו צריכים לזה כי תלמיד ערוך הוא פרק אין
מעמידין א ב ג

י תמורת
דש בחששו

ל כתובה
נת נשוא
יכר לא
פה החכם
ד להס

מעמידין דף ל"א ע"ב כו' הסרטים יש להם ארס / של נחש
ממית של סרטים מלקה / ח"כ גם בשרשים יש סכנה אף אינה
גדולה כ"כ כמו בנחש :

ונראה דלזה דקדק הרב הטור בלשונו ב"ד סימן קט"ו /
ואפי' אם רואין עיקר וכו' שיש לחוש שמא ניקר בו
סרץ אחר וכו' ולא הזכיר נחש מטעמא דאמרינן דכיון דגם
בשרטים אחרים יש סכנה ח"כ אין כאן ס"ס / ומעתה נסתלקה
עיקר קושי' הוזהר ושרשה לפע"ד / וממילא / לא על הרב
ס"כ ולא על הרב פר"ח יש לפקפק ממקום הזה :

ואולם בעיקר היתר ענין האינאקאלאיסין עדן אני מבחון
ובטעם שמוע ראיות יותר מופתיות מאשר הביא
החכם ר' אברהם במכתבו שם אשר קראוהו בשם עליו לתרופה /
דעתי קטנה להחמיר בדבר הזה :

כי אכן פנת יקרתו אשר עלי' הטביע אבני יסודותו לעלות
עליהן במעלות היתר הזה היא אשר הביא בשם רופאי
הזמן שהתפארו אשר מששים אלף מתו רק חמשה :

אף אנו מקובלים ועד כה לא שמענו אשר גדלו והצליחו
במלאכה הזאת / בלתי אם אשר ימותו עכ"פ חמשה
לכל מאה לא פחות / ומי לא ידע בכל אלה כי בחשבון הזה לא
יתכן לדמות ענין הזה להקזת דם או לקיחת בוש המשלשל
בדעת החכם ר' אברהם הנ"ל כי צמות חמשה ממאה הלא דבר
הוא או מפאת עיקר ענין רפואת האינאקאלאיסין ועצם
פעולתה אשר אין לה כח ולא לה לחיות חת הילדים כולם אשר
יולד להם חולי הזה / כ"א ימותו קצתם מקצת מהם / או
את אשר עדן לא מצאו ידי הרופאים לבוא עד קצה תכונת
החקירה במלאכת רפואה הזאת ותכליתה ותהיה נא הסבה
מאירה אופן שהיה לא יאות לנו להשתמש בה / לשכן את
הילודים אשר חנן אלהים את עבדיו / בידים :

ואם אמנם ידעתי כי לפעמים רבים חלי הזה ידרוך קשתו
וסביב סביב יתהלך ר"ל להמית כהנה וכהנה מחמשה
למאה

למאה / אך למותר יהיה להביא ראיה לדבר אשר בכל זאת לא
אריך הדבר לעשותו / כי אם רבים ימותו ח"ו אף בהתרשלות
מה מאתנו אך לא בשלוח יד בהם (ואם רע ומר המעשה
להתעלל ולעמוק ידו מהושיע את אשר נוכל להושיע) לא יקרנו
בזה חטא ב"כ מאשר יחשוב לנו עון בהמית אף גם א' בידים :

ואם יש לחוש שימותו מכל מאה חמשה או יותר ר"ל בהעסק
במלאכת האינאקלאיאהן / כאשר גשחנו נפשינו להמית
את הנפשות ההם בידים כן הדבר הזה / ואם האלהים בשמים
טוב בעיניו יעשה / ואנחנו על הארץ נתנו דמי לנו לבלתי
עשות דבר / מדאגה מדבר פן נאשים ח"ו בדם נפשות אנוניס
נקיים אנחנו אף גם מעון התרשלות הזה / כי למען שמו ולמען
תהלתו ישבנו בדרך ועל זה וכיוצא בזה אמר אדונינו דוד ע"ה
ברוך קדשו נפלה נא ביד ה' ונ' / ומשנה שלימה שינו פ'
התערבות / בשנת ענרת על כל תוסף ועשית מעשה /
וכשלא נתת ענרת על כל תגרע ולא עשית מעשה / ורגל על
לשון רבותינו ו"ל בכל כיוצא באלה לומר שב ואל תעשה עדיף :

ואם נאמר כי כניס דברי הרופאים המתפארים כפי דברי
החכם ר"א הב"ל אשר מששים אלף רק חמשה יאלו /
ונאמן להם כי חכמתם עמדה להם להמציא רפואת מחץ מכה
הואת כאשר התפארו / אשר בהם ייסד החכם היתר שלו /
וגם הרחיק את אשר הביא אשר בהם הציב דלתיו נכונים הם / ואם
כה נאמר / להם לבדם ניתן ואין לרופאים זולתם אשר לא
בדלה חכמתם להתהלל בה / חלק בו :

אך אמנם / גם עליהם אין אני דן דינם למזור הזה / ולא
ישרה נפשי בו / כי מי גוי קדוש אשר תמיד עיני ה'
אלהינו עלינו / ומאזה ופובה עלינו להיות תמיד עיניו מיהלות
אליו / ולשום בטחונינו בו יתבדך / ועל ירי אמונה הואת
ישוב מאמרם ו"ל פ"ק בדברכות אפי' חרב חדה מונחת לו לאדם
על זאורו אל ימוג עמו מן הרחמים / ויונן בזה מה שאמרו
בירושלמי פ"ח דתרומות סיעה בני אדם שמהליכס בדרך וכנענו
בהם אנשים וא"ל קנו לנו אחד מכס ונהרוג אותו ואם לאו
נהרוג

נהדגו את כולכם / יהרגו כולם ואל ימסרו להם נפש אחד
מישראל ואפילו אם יחדוהו להם פליגי בה ר"י וריש לקיש אם
הוא צריך להיות חייב מיתה כשנע בן בכרי או לא / ואפ"ה הא
מסיק עלי' דלאו משנת חסידים היא / ולכאורה יקשה מאוד
ענין הזה להבינו / ויהי ח"ו פתחון פה להמלעינים על הקבלה
ומלעינים במעתיקי הדת ז"ל לאמר / למה זה ועל מה זה
יהרגו כולם / הא במסור א' מהם הנשארים ינצלו / אם
יחדוהו להם / יאמרו לו / מה בנע בדמינו וכי נהרג בחבורתך
מי ירפא לך / ואם לא יחדוהו הלא טוב להם להפיל בורלות
ומת האיש ההוא אשר יא' עליו הנורל לבדו / ותחינה נפשות
המתים צללו :

ואולם היתר ענין הזה ואמתת פירושו כך הוא לפע"ד כלה
חלק יעקב היותם חזל נחלתו יתעלה לחיות באמונתם
והשענם על דקתו יתברך וכל ישעם וכל חפצם לדרוש ולחל
אליו בכל עת ובכל רגע / כי הוא שליט בעולמו ולו הכח
והממשלה לעשות בו כרצונו / ותמיד עיניו משוטטות להשגיח
על סגולת תפארתו בכלל ועל כל איש ואיש בפרט / אך
בעיניו זולת אמצעית מעללי איש / בי בהיות זאת בנדר
עניני הבחירה יוגדר / ומפי עליון לא תלא הרעות והעוב
בכחו אלה במאמרם הכל בידי שמים וכו' / מעתה למה זה ועל
מה זה נמסור להם נפש א' בי מי יודע ונחם ה' ויתעשת להמציא
אלינו פדות ורוח והצלה יעמיד לנו למען לא נאבדה גם אנחנו
גם נפש האיש ההוא / ברוך שחבר בהם ובמשנתם כי נעימים
דבריהם במדרש שחר טוב סי' כ"ז על פסוק ויהי בשמעך את
קול הצעדה בראשי הבכאי' או תחרץ היות לנו לעינים מאמרם
ההוא לאמונה הזאת / ואם אין רא' במורה היא היות אדונינו
דוד ע"ה מצווה בה' על ככה / וזכר לדבר הוא :

מבל אלה נבין אשר לא יתכן למאמינים בני מאמינים להיות
נמחר לעזרת מלך עד להשחית אף גם נפש א' מישראל
צידים למען הוציא כהנה וכהנה / כי אם נקוה לה' ויושע לנו לו
ישר בעיניו להיות מפלט לנו פסוח ונכון / והן לא ישמע אלינו
ח"ו בפעם ההוא / בכל זה אנחנו עמו ועבדיו והחרים נחרים וגם
את

את העוב גם את המועב נקבל מאתו אלהינו ויהי לנו לזדקא :

ואולם את אשר יראה החכם ר' אברהם לדמות ענין הזה להקות דס או לקיחת כוס המשלש / הפרש גדול יש בנותם לפע"ד / כי החוש מעיד אשר לאין נכון לו דעניינים כאלה הוא מפאת חסרון ידיעת האומן או התרפות במלאכתו בפשיעה וכיוצא בזה / או מפאת חסרון דעת המקבל להיות נפתל ועקש בדרכיו בעת קבלתם / ואם לא מויד גמור הוא כשונג קרוב למויד יחשב / וזלתי כמו אלה אין מקום לסכנה בהם / ואיך בלמוד ממנו להחיר למשוך עלינו חלי ומכה קשה כזאת הנ"ל :

ובפי העולה על רוח החכם הנ"ל לדמותם זה לזה / דמיון יותר נאות וחזק מזה הי' לו להביא מיודרי הים באניות והולכי מדבר / אשר חייבים להודות מדברי קבלה / לגדול הנס אשר נעשה להם בהנלל מבכנה עלומה כזאת / ומוכח ממקומות רבים בתלמוד כי היתר גמור הוא באין פולה פה לאשר מלאנו כי רבים מגדולי חכמינו עשו מעשים בעצמם בזה :

אבל / גם זה גם ראיות ר"א אינו ענין לכאן כי על אלה וכיוצא בזה אמרו חז"ל שומר פתאים ה' / כי בהיות מאחת הנמנעות לכל חלק אני שיט / ומדברי ישימון לעולם יציתו מבלי איש עובר תחת גדר מנהגי העולם יחשבו יחד גם בני אדם תופסי משוט והתועים במדבר / גם בני איש העוסקים בהקזה ובכוס המשלש לרפואה להעיקר אשר אללינו בפ' החונל ורפא ירפא מכאן שניתן רשות לרופא לרפאות / וגדולה מזו אמרו בפ' מפנין אשר להקזה בערב שבת / ובפ' אין מעמידין לאוכלי תאינים בלילה / נאמר שומר פתאים ה' / וכמעט העיון כל שונה בו יחכם אשר לא כן הדבר הזה אשר אנחנו עלינו :

יצוד יד החכם מוהרר אברהם הנ"ל נעו' להביא רא' מאשר לא דברו חז"ל מחלי הזה מאומה / וכור נחשב לו לאמר אשר החלי הזה לא נמלא במחוו בבל / כי בזה תמוע חקירת הדב מוהר"י זיהלין . ויותר נוח לו לומר שהיה להם ג"כ חזיה הרופה שעושים לקטן וכו' / ואף דמות רא' אינני רואה בזה ואם גדולה היא אליו / הלא כה דברי מוהר"י זאהלין

בספרו אורח חיים בחקירה שלפני החקירה שהביא החכם מזה
אברהם / ויש ב"ב מחלוקת בין הרופאים אם חלי זה דבר חדש
בעולם שלא נודע זה לרופאים הראשונים וכן וכו' ולא מזנין ענין
פרטי בזה לא בדברי איפוקרטי ולא בדברי גאלנוס / אמנם
נאמר בקיצור שחלי זה היה נודע לרופאים קדמונים אך לא דברו
בזה אם מפני שהם מקרים של קדחת קשה ורעה ורפואתה בכלל
קדחת או מפני שזמנם שהיה דרים בארץ ערב ומוזג שבאשר
היה חלי זה בא לקטנים היה דבר קל מאוד שלא היה לדרך רופא
כי היה נרפאים מאליהם עכ"ל :

נראה מזה אשר אין זכרון לראשונים מחולי הזה מאיזה טעם
שיהיה / א"כ אין ראוי מזה שלא זכרוהו חז"ל / וגם
לאחרונים בארצות המזרח לא יהיה להם זכרון לחולי הזה אם
אמת נכון הוא לאשר שמעתי מנעורי ועד עתה כי נרפאים הם
בכל מדינות ההם מחולי הזה / וזה מסבת מליחת הילדים אשר
הביא החכם מזה אברהם בעצמו ויכול להיות כי ברים מלח היתה
אשר מעולם להם ישיבת ויחליש כח השארת דם הנידות אשר
בילדים הנולדים להם ויוכלו לפרש ממנה הוזה עי"כ / אשר
לא תבוא ולא עליהם תפעול / לזאת אכן סר מהם המות
הזה / וחקירת מוסרי צאהלין עדן במקומה עומדת / ואולי
טבע מחווי ארצותינו הפשוטים הקרות אשר אנחנו יושבים בהן
אין מוכשרות להירות הוזה או סבה אחרת נודעת לחכמי
הטבע אשר על כן לא הנהיגו את מליחת הילדים אצלנו /
ואין לי עסק בחכמה הזאת :

ומה תימא על דברי החכם מוהרר אברהם / כי לפי
דבריו אשר ירצה להוכיח שהחלי הזה היה ידוע
לחכמינו וז"ל וירצה להכריע היתר ענין האינאקאלאזיאסן מאשר
לא זכרו מאומה ממנו / ואני בעיני נראה לי להביא ראוי לאיסור
מזה / כי אם יודעים היה מחלי הזה היה להם להביא ענין
האינאקאלאזיאסן או הענין ההוא אשר השתמשו בזה להמשיך החלי
הזה עליהם אם יישר בעיניהם וכשר הדבר לעשותו כי מסבא
אסור הוא כאשר הוכחנו בדברינו הנ"ל / אלא וודאי גם לפניהם
לא יכון הדרך הזה :

ואם קבלה היא בארצות הכנעניות את אשר העיד החכם מוה' שלום ב"י ואנלו כדברי החכם מוה' אברהם אשר מן או עולם גם מימי רבינו יצחק אלפסי היה נהגים בהיתר הא"י אקאלאזיאהן / מי יבוא אחרי המלך ושר גדול בישראל כמוהו לאסור את אשר כבר עשוהו להיתר / אבל אינו בראה בן מדברי החכם מוה' אברהם בעלמו את אשר הגיד החכם מהורר שלום כי מימות הרב אלפסי נהגו בן / ומי יתן איפוא ויכתובו מיליו ויחוקו על ספר טעמי ההיתר אשר עליהם סמכו במדינות ההם וגננה גם אנחנו מהם :

בטרם היות לנו ככה / או אשר יורני החכם ר"א או מי מחכמי הדור ישית ידו בין שנינו ויוכיחני בחכמתו ונקבוצתו כי לא דברתי נכונה / אין אני רואה אף גס' שמן היתר לאומה הנבחרת להשתמש בעניין האינאקאלאזיאהן :

ואם אמנם השוערים והשומרים הוקנים אשר בערי ישראל ימלאו את דברי לה ויעירו ויעוררו לי לשאת את רידי מעלי לאמר כי שביקי / אענה ואומר אני שנגב בטרם שמוע את טענותיהם לנגדי ואזטל דעתי מפני דעתם כי לא עלי כי אם עליהם לבנות את כרם נטע שעשועים / נעשה פה פיורא יוס' ד' י"ג חלול תקמ"ו לפ"ק א . . . ל

ב

תשובה על שאלת חשוואל במאסף לחדש אב תקמ"ו *

ג"ה פ"פ יוס' ד' ב' יסן תקמ"ו לפ"ק *

לאחי ב"י חכרת דורשי לשון עבר / שוחרי הטוב והתושיה גר' !

ראיתי במכתבכם בם' המאסף לחדש אב שנת תקמ"ו לפ"ק / שהגיע לידי זה חמשה ימים כי נדרשתי לאשר שאל השאל מחכמי הנוצרים מאתכם / להודיע ולברר איזה קיסר אנטיוניוס אשר למד תורה מפני רבינו הקדוש וכו' והנה אחרי עיוני בסיפורי ענינים האלה ראיתי להציג לפניכם את אשר עלה בהסכמתי / ומלאתי נכונה / ומתוכו ניכר / כי כל דברי רבוקינו

רבותינו הקדושים התלמודיים הנה מיוסדים על אדני האמת /
 ומחוקקים כראי מוֹלָקִים וקולר ידיעתנו בסיפור דברי הימים
 כֹּה־אֵינֶנּה תלויים בִּסְ / כי אם בְּנֵי הַגּוֹלָה אֲשֶׁר מְרֻב־הַגְּלוּת
 וְהַטְּלוּל לֹא הִיה לָנוּ עוֹד סוֹפֵר נֶאֱמָן הַכּוֹתֵב כֹּל הַקּוֹרוֹת אֲשֶׁר
 מֵאֲחַתָּנוּ מְחֻרְבֵּן הַבַּיִת וְהַלֵּאָה / וְעַיִן זֶה כֹּמֶה דְּבָרִים וְסִפּוּרֵי
 נִשְׁכַּחוּ מִמֶּנּוּ / וְאִין לָנוּ פֶה לִפְסָף כִּנְגַד מֵאֵה הָאֲמוּת דְּדְבָרִים
 כֹּלֵאָה / כִּי לֹא־הִיה שְׁאֵרִית סְפּוּרֵי הַמַּעֲשִׂים מִכֹּל זְמַן וּזְמַן עַל
 פִּי סוֹפְרֵי הַזְּמַן וְהַעֲתִים שׁוֹנוֹת / וְהַסּוֹפְרִים הָאֵלֶּם לֹא זָכְרוּ כִּי
 אֵם מַעַע מוֹעִיר מִמֶּה שֶׁהִיה נֹגֵעַ בַּיהוּדִים / כִּי כֹל סוֹפֵר קִדְמוֹן
 הִיה כּוֹתֵב לְבַד אֵת אֲשֶׁר קָרָה לְאִשִּׁי מְדִינָתָם וְאֶרְצוֹ וְהַקְּרוֹבִים
 אֵלֵיהֶם / וְלֹא־הַסּוֹפְרֵי הַשֵּׁנִים מִבְּנֵי עַמִּינוּ הֵם פִּילֹן וְיוֹסִיפֹן
 הַיהוּדִים אֲשֶׁר חָקְקוּ לָנוּ סִפּוּר דְּבָרֵי הַיָּמִים הַנּוֹגְעִים אֵלֵינוּ /
 לְאַחַר שֶׁנִּסְתַּק חוּן מִשְׁדָּרָל מִיָּמוֹת חַבִּי זָכְרֵי מֵלֶאכֶי / לֹא הִי
 לָנוּ שְׁאֵרִית וְזָכְרוֹן כֹּל מִכֹּל דְּבָרֵי בֵּית שֵׁנִי / כִּי בִּסְ סוֹפְרֵי
 הָאֲמוּת אֲשֶׁר כָּתְבוּ מוֹמֵנִים לֹא כְּבִירִים דְּבָרֵי יָמִים כּוֹלֵלִים מִכֹּל
 עַם וְעַם מְדִינָה וּמְדִינָה / בִּסְ הֵם לִקְחוּ לְבַד זָכְרוֹן מַעֲשֵׂה הַיהוּדִי
 מִזְּמַן בֵּית שֵׁנִי מִסְּפֵר יוֹסִיפֹן הַנִּלְ וְקֵצֵת מִסּוֹפֵר פִּילֹן הַיהוּדִי
 הַנִּלְ מִמֶּה שֶׁזָּכַר מִיהוּדִים מִתּוֹךְ סִפְרוֹ שֶׁכָּתַב לְרֹמִי' כִּידוּעַ לְכֹל /
 וְלֹה מֵאֲחַתָּנוּ מַעַע מוֹעִיר מִמַּעֲשֵׂה הַיהוּדִים לְאַחַר חֲתִימַת סֵפֶר
 הַיּוֹסִיפֹן / וּבְאֲחַת מִלַּחֲמוֹת רַבּוֹת וּמֵאֲדָרְעוֹת שׁוֹנוֹת קָרָה עַם
 הַיהוּדִים עוֹד לְאַחַר הַזְּמַן הַזֶּה / אֵךְ לֹא הִיה אִישׁ יוֹדֵעַ עַם
 סוֹפֵר / לַחֲקוֹתָם בְּמִכְתָּב בְּרָאיוֹ / וְאִפְשָׁר שֶׁזָּכְרוּ סִפְרֵי כֹה־
 וְנִשְׁכַּחוּ מִמֶּנּוּ מְרֻב צוֹק הַעֲתִים וְהַטְּלוּל וְלֹא הִגִּיעוּ אֵינוּ / וְלֹה
 נִרְאֶה שְׁעִרְרִיָּה גְדוֹלָה וְנִלְבֹּל הַדְּבָרִים בְּמִקְצֵת הַסּוֹפְרִים הָאֵלֶּם
 עַם הַנִּחָק מִסּוֹפְרֵי שֶׁהִיה אַחֲרֵי כֵן בְּדוֹרוֹת הָאֲחֵרוֹנוֹת / אֵם
 בְּסוֹפְרֵי הַיהוּדִים / אוֹ בְּסוֹפְרֵי הָאֲמוּת אַחֵרוֹת / וְלֹה מֵאֲחַתָּנוּ
 תַּמִּיד סְתִירַת רַבּוֹת וְדַעוֹת שׁוֹנוֹת / וְנִרְדֵּי לִקְבֹץ סִפְרֵי וְלַחֲשׁוֹב
 חֲשָׁבוֹת לְמַעַן נִדַּע עַם מִי הָאֲמֵת / וְעִדִּין אִפְשָׁר כִּי לֹא מֵאֲחַתָּנוּ
 כֹּל הַזֶּרֶךְ :

וּמַעֲתָה אֲחִיל בִּישׁוֹב הַקּוֹשִׁיָּה הַנִּלְ / וְלִרְאִשׁוֹנָה אֲסִדֵּר
 הַדְּבָרִים כְּפִי מֶה שֶׁהֵם בְּהַסְכֵּמַת דַּעַת / וְאִחֲכ־אֵבִיא
 הַרְאִיוֹת עֲלֵיהֶם בְּתִצּוֹר רַב / כְּפִי יִכְלֵתִי / וְהִנֵּי אֹמֵר כִּי רַבִּי
 וְהוּא

והוא רבינו הקדוש / הנקרא בשמו ר' יהודה הנשיא הוא נולד
 תחת ממשלת הקיסר אדריאנוס בשנת ד' למלכותו / ובמות
 אדריאנוס והוא שנת הניע אנטינוקס פיוס למלכותו ה' רבי בן
 י"ח שנים / ובזמן ההוא כפי הנראה לעין כל / לא היה לו
 עדיין קורבנה בחצר המלכות / כי היה עודנו נער / ולזה לא
 נקבעל על ידו נזירת אדריאנוס קיסר בשלשה דברים שגור על
 היהודים / ובאמת כבר בעלה הנזירה תחת אדריאנוס / ואפשר
 וקרוב הדבר שרבי היה אז בן ד' או ה' שנים / וזה הקיסר
 אנטינוקס פיוס היה חסיד גדול ועוב לב / והיה חונן ומטיב לכל
 העמים שהיה תחת ממשלתו / וגם להונדסים שהיה בזמנים ההם
 בהשגדות גדולות השיב מאד ולזה נקבז אברות בעבורם לבלתי
 השמידם / וכל זה לטוב נפשו וזכות שכלו / ואמרו עליו
 כי לא לבד שהיה מלך של חסד / אלא היה ג"כ כאב המרחש
 על בנו לכל העמים שהיה תחתיו / וקלרה היריעה מהכיל את
 גדולת נפשו ועוב לבו / והוא היה מולך כ"ב שנים וז' חודש
 ומחלה / ופחת זה הקיסר האדיר התחיל קורבנת רבינו הקדוש /
 ובפי דעתי למד הוא מרבינו הקדוש כי זה הקיסר היה עניו וספל
 רוח מאד / ומימיו לא בנה לבו גם כנגד אחד מעבדי עבדיו /
 והיה רבי צמות הקיסר הזה בן ארבעים בנה כי בן י"ח היה בעת
 הניע אנטינוקס הזה למלכותו / וב"ב שנים מלך / וחיו
 רבי נמשכו לאחר מות הקיסר הזה עוד שנים רבות / כי היה
 בכל ימי הקיסר מארקוס אוירעליוס אנטינוקס שמלך אחר
 אנטינוקס פיוס הנ"ל / וגם בימי הקיסר קאמאדוס אשר מלך
 אחר מארקוס אנטינוקס / ובפי סופרי היהודים היה רבי הולך
 וגדול כל ימי ג' הקסרים האלו / והקיסר מארקוס אנטינוקס
 הזה גם הוא היה איש חסד ועוב לב והיה פילוסוף / ולא היה
 שונא ליהודים כאשר חשב השואל / כי הוא לא היה נושא קלף
 ומדון אף בלבו מעולם אף על המורדים בו / ומעולם לא עשה
 שום דבר רע לאחד מב"א / והיה מתענצ מאד בשמעו כי נהרב
 האסיוס שר לבאו מאנשיו שהיו מורדים עמו / ובשמעו אמר /
 לר לי מאד על כי נחלל ממני ע"י מיתתו לעשות חסד עמו
 כאשר עלתה נדעתי / והיה לוקח בניו ועשה עמם עובות
 גדולות / וגדלם ונשאם בתוך שריו ועבדיו היושבים ראשונה
 במלכות

במלכות / ולאחר זה הלך בכל ארצות המזרח / ובכל מקום
עברו היה עושה חסדים גדולים / ומחל מטוב לבו וגדולת נפשו
לכל האנשים שהיו אחר עזת קאסיוס / לבד בעיר אנטיוכין
נקם נקמותיו בתחלה / ובפי הנראה היה מתחרט על זה כי
חזר להטיב עמוס ונסע לעירם / וכמו כן מחל לאנשי אכסנדרדיה
שהיו ג' אחר עזת קאסיוס / והטיב להם יותר כבדאסונה /
ואינו רחוק כלל שה' רבי קרוב אללו כמו שכתבו כל סופרי
היהודים בכלל :

וביגרתה / אינא הראיות אשר עליהם ציתי מאמרי אלה /
והם ממה שמאמרי בדברי חז"ל על מקומות מופתות
בש"ס ובמדרשות / וכל דבריהם עולים בקנה אחד / ואם שהם
דברים מכוונות שונות מכל מקום שדר סיפורי דבריהם מכוונות
ומקבילות עם המסופר בדברי הימים למלכי רומיים מסופרי
הנוצרים / והם בעצמם היו לי לעד ולראיה על דברי חז"ל /
והאמת יורה דרכו :

דבה / לפי הדברי' בסדר עולם זוטא נחרצ בית השני בשנת ג'
אלפים תתכ"ח לנ"ע / והוא הי' לפי סופרי האומות
בשנת ע' למנין הנוצרי / גם מלאנו בדברי חז"ל במקומות רבות
שעיר ביתר נחרבה ב"ב שנה לאחר חורבן הבית / והוא בסדר
עולם רבה / ובסדר עולם זוטא / ובמ"ר איכה פ' בלע ה'
כו' ובמק"א בתלמוד בבלי וירושלמי ונאמנים על זה רבותינו ז"ל
בלי שום ספק / כי רביס מהם היו בזמן ההוא / ורבי יוסי
הוא המחבר ס' עולם רבה הוא הי' ג' ב' בזמן ההוא / כי הוא
מוקני דרום שסמך ר"ע / ור"ע נהרג בשעת חורבן ביתר /
כאשר נבחר / והיה א"כ חורבן ביתר בשנת קכ"ב למנין הנוצריים
כי ע' וג' הם קכ"ב / וידוע הוא כי ביתר נחרבה על דבר
מרידת היהודים תחת בן כווינא הנקרא בר כוכבא / שעשה
עלמו משיח / ור"ע קרא עליו דרך כוכב מיעקב / גם זה
נמא במ"ר פ' ה'לל ובגמ' דגיטין פ' הנוקין ופחלק / ובמק"א
בבבלי וירושלמי / ומיתת ר"ע בן יוסף הנקרא ר"ע סתם היה
במלחמה זו ולסבה זו נהרג / כי היה אחר עזת בן כווינא כהנ"ל
ולפי' הרמז' סוף משפטים היה ר"ע נושא כליו של בן כווינא /
והנה

והנה צמ"ר פ' הנ"ל וצמ"ר צראש"י צבה פ' ב' וכן צגנו' דקידושין
דף ע"ב אחריו ציו' שמת ר"ע נולד רבי / וא"כ נולד רבי בשנת
קכ"ב למנין הנוצרים / ואם תחשוב חשבונות שנות קסרי הרומיים
תמצא כי השנת קכ"ב למנין הנוצרים הוא השנה ה' לאדריאנוס
קיסר כולל בשנה ראשונה לאספסיאנוס קיסר נחשב הבית /

אספסיאנוס	מלך	יור	שנים	—
טיטוס בנו	—	ב	—	ב
דאמיטיון אחיו	—	טו	—	—
נארבא	—	א	—	ד
טראיאן	—	יש	—	ו
לאדריאנוס	—	ד	—	—

כסוס כולם הוא נ"ב שנה וכו' נחשב ביתר / ואם נוסף נ"ב על
המספר ע' שבו נחשב הבית למנין הנוצרים יאל לנו שנת קכ"ב /
ומצאנו בספר דברי הימים למלכי הרומיים "לקופרי אומות בזה
סתירה לדברי חז"ל / כי הם חשבו למלחמה בן כוזיבא בשנת
י"ז לממלכת אדריאנוס / וחשב אני בזה לדברי רבותינו ז"ל
יותר נאמנים / כמו שכתבתי כי הם היו בזמן ההוא / והם
היו רבים / תחת כי הדברים שסופרו בספרי אומות הם לבד
לוקחו מסופר די"ו / הוא היה יחיד / ובאמת מצאנו גם
בספרי' ההם כי ב' פעמים הלך אדריאנוס בארצות המזרח /
פעם ראשונה בשנת ו' למלכותו ופעם השני בשנת י"ז / ועל
כל פנים נדע מזה תולדת רבינו הקדוש / כי אדרבה לדעתם
נולד רבי בשנת י"ז למלכות אדריאנוס והיה בן ה' או ו' בעת
הגיע אנטונינוס למלכותו / ובודאי הלך לו קושי' השואל /
ועוד אביא ראיה על הקדוש / ועל זה שאמרתי כי ביתר נחשב
נ"ב שנה אחר החורבן / ממעשה שהובא בירושלמי / והובא
בתוס' ע"ד דף י' כי רבי נולד בשעת השמד שלא למול היהודים /
ומל אביו של רבינו הקדוש את רבי בנו / ואח"כ הוגד הדבר
לקיסר / וזה להביאו לפניו / והחליפה אמו של רבי / את
בנה עם אנטונינוס הנולד נ"ב בעת ההיא כי אמו של אנטונינוס
היתה ארבעת אלפים של רבי / ואנטונינוס הזה היה מארקהוס
אנטונינוס / כי הוא נמלך לאחר מות אנטונינוס פיוס הנ"ל /

וכן

וכן כתבו הסופרים למלכי רומי שהוא נולד בשנת קכ"א למנין
 הנוגרים / ואף שנראה מזה שיש הבדל משנה אחת / אפשר
 לומר כי השנים הן מקוטעות והיה הפרש לבד מאיזה חדשים /
 כי אפשר שנטונינוס נולד בחודש י"א או י"ב לשנת קכ"א /
 ורבי נולד בחודש א' או ב' לשנת קכ"ב / א"כ נראה מזה שרבי
 נולד בשנת קכ"ב / ובאותו השנה מת ר"ע / והוא מת בשעת
 חורבן ביתר / כמוכס מכמה מקומות בדברי חז"ל / וגם
 ידענו מזה שרבי נולד בשעת הגזירה / והא"כ היה אפשר שהוא
 בעלמו יבעל הגזירה כקושיא השואל / והשואל בעלמו הודה כי
 בסוף ימי אדריאנוס כבר נתבטלה הגזירה / וכן מלאנו בגמרא
 מעילה דף י"ז שהגזירה היה בימי רשב"י / ובאותו זמן בטלה
 כנזכר שם / וידוע כי רשב"י היה בדור שלפני רבי כי רבי היה
 תלמיד רשב"י / וא"כ היה רבי בשעת ביטול הגזירה עודנו נער
 ואפשר כמו שאמרתי בן ד' או ה' שנים / סוף כל דבר מכל
 הדברים האלה נראה כי כל דברי רבותינו הקדמונים הנה אחת
 ונכרח / וכל הדברים בספרי המעשים האלו עולים בקנה אחד /
 עם ספרי המעשים שנזכרו בספרי מלכי הרומים ואין כאן
 סתירה כלל / לבד ב"כ שנים שיש הפרש בינותינו ובינם
 בחורבן ביתר / וקושי' השואל הלך לה במלך אנטונינוס הראשון /
 כמו במלך מרקוס אנטונינוס השני / כי רבי לא הולך לבטל
 הגזירה כי כבר נתבטלה בעודו נער / ועדיין לא היה לו קורבה
 בבית המלכות כנ"ל וכמו כן אינו רחוק שהיה גדול אצל המלך
 אנטונינוס השני כי ראיית השואל / משנאמו על היהודים / היא
 בנויה לבד על הסברה כמה שהיהודים היה מורדים בו עם שאר
 אנשי מורח / וממה שהבאתי ידענו כי לא היה בלבן שום נקימה
 ונטייה על המורדים בו / ואדרבה מחל והטיב להם / ולא
 ידעתי למה לא ימחול ב"כ ליהודים בתוך שאר אנשי המזרחים
 כנ"ל והוא היה באמת פילוסוף וכל העמים שהיה בממשלתו היו
 שווים בעיניו / וגם לנוצרים הקיל עולם / וביטל ההשמות
 מהם / ע"כ דברי / ולא רייתי להאריך עוד בראיות מפורסמו'
 מדברי חז"ל במקומות שונות / ואמת נאז ארצה / ואם ישרו
 דברי אלה בעיניכם / הרי הם מנחה שלמה לשונם בספר
 המאסף כדי להקטוע ולהגלות כי עוד לא אלמן ישראל כו' וזה

אמן

אכן קנני למילין • כ"ד אהבכם דורש שלומכם ועונתכם המחפש
ומושתעשע במכהב אמתחותיכם / אשר שמו הוא
פלאי

בשורת ספרים חדשים •

זה ימים כבירים אשר נתתי את לבי לתור ולדרוש אחרי דרכי
הטבע / לדעת על מה אדויה הטבעו / ואיך תחלק
לסוגיה / מנייה / וכרטיה / ושגולת האיש / ותועלת
היולא מהם / וינעתי ומוצאתי / קרתי וסתיתי מים מבאר אשר
חפרוהו שרים וחכמים אשר היו לפנינו בדורות הראשונים / ואשר
חדשים מקרוב באו לא ידעו מלפנים / ומה גדלו מעשי ה' כלם
בחכמה עשה / כונן את כל בכתובה / השמים וכל אשר עמו /
תבל וכל צאצאים / הימים וכל אשר בהם / כלם הלך ילכו על
סדר אחד נכון ומכון לתכלית השלם / כפי אשר יאתה לחלקי
פעולת החכם הכלקי תכלית בחכמתו / והיכול בלתי מוגבל
ביכולתו / והנה תחמנה מוימותי בלבת אש התשוקה לנכות אולי
אוכל לדבר מידיעות יקר החכמה הזאת גם בלשון עבר לחרות
עלי לוח בעט סופר את הדברים אשר לקעתי ואספתי ביניימה
ושקידה גדולה מלשונות אחרות / כי מדוע תשולל לשון עבר
מחכמה רמה ונשגבה כזאת ? למה יאמרו העמים ללשונינו נגביר
שפתנו אתנו / מבלקי יכולת לשון עבר לבא עד תכונת הדברים ?
זה' בטחתי ונעזרתי ויעלו לבי / כי הראיתי דברי לפני החכמים
אשר הם אנשי שם בידיעות האלו / וכל רואיהם היטיבו את
דברתי / והישירו את דרכי אשר נחרתי לסדרם על סדר נכון /
ונכתבים בלשון לא וקל / למען ירוץ הקורא בו / אף אם לומד
עוד בבית הספר • אכן יצאתי הלום לשחר את פני אהובי אילי
בני ישראל להיות אף ידם עמדי למשען ולמשענה לבא על התקום
צעד הספר ראשית 'למורדים' אשר יעדתי להביא תחת מכש
הדפוס ויחולק לי"א שערים / וכל שער יחולק למקרים שונים :
שער א' ידבר מהלכות כדורי שמים / מכוכבי שבת / כוכבי
נבוכים / גדלם / מרחקם מהשמש / גודל עגולם
אשר יקיפו / ומן הקפת עגולם / סבת לקוי המאורות / הכל
יפוער

יסופר בלשון קלה ועל סדר נכון להבין לילדי בני ישראל אף אם לא

ידעו מאומה מקדם מחכמת ההנדסה והתכונה .

שער ב ידבר מכדור הארץ / מקו השם מגלגל היומי /
מאורי הקרים / אזורי הממולעים / אזור החם /
ומזירים או קוטבים .

שער ג ידבר מטבע האויר מחזיונות מבריקות / ברעס / ברק /
קשת / מאורי המטעים / מאורי הלפוני וכדומה .

שער ד ידבר מחזיוני המימי בתוך האויר / כמו נשם /
סלג / כפור / קרח / רוחות וכדומה .

שער ה ידבר מטבע המים / טעמו / תוארו / רגות וחשרון
המים (ענבע אונד פלוטע) סבתו ותועלתו .

שער ו ידבר מחלק היבשה על כדור הארץ .

שער ז ידבר מספורי הענע (נאטור־גשיטע) מתוכן
למודה ואופן ידיעתה / מהכללים הנזכרים לה /
וחלקי פרטים בחלקים נכונים / הכל על דרך קצרה
וקל לתועלת התלמידים .

שער ח ידבר מחלק הא' מספורי הענע והוא מימי דומם
והמאנוב (שטיין־רייך) .

שער ט ידבר מחלק הב' מספורי הענע והוא מימי הזחמ
(פפלאנז־רייך) .

שער י ידבר מחלק הג' מספורי הענע והוא מצעלי חיים
סוגיהם מיניהם (טהיר־רייך) מקום תחנותם וסגולתם . ועל
כלם האדם בחיר הדביות / מיניהו / איכותו / וכמותו / בנין
גופו / עצמו / גידיו / תנועת דמו / וקצת מחכמת הנתוח .
שער יא ידבר מידעית הגעאגראפיה החדשה / מחלוקת המדינות
למלכיהם ושריהם בתמשה חלקי העולם / גודל
המדינות / מהותן / איכותן / יבולן / מספר אנשיהן /
נמושי אמונתן / מנהג ממשלתן וכדומה :

מקה הספר יהיה לאנשים אשר יבואו על החתומים א' גדול
בעד באגן אחד / וישולט אחר קבלת הספר תחת אשר
לאים זר לא ימכר כי אם בעד ח"י פשיטים . והספר ישתרע בערך
עשרים באגן / ויודפס בתבנית הקטאפא על נייר עוב . המאסף
החתומים יקח אחד על עשר עבור ערכתו / וכלם אשר ידבס
לכם להחזיק בעני יסאו ברכה מאת אלהים המעיד לעושים ולשירים
בלבותם . כ"ד המתבר . ברוך בן כה' יהודא ליב יצ"ו מלינדא .